
Nowości Wydawnicze Wojskowego Biura Badań Historycznych WCEO

Przegląd Historyczno-Wojskowy 14(65)/1 (243), 236-240

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

WOJSKOWEGO BIURA BADAŃ HISTORYCZNYCH WCEO

Wojciech Markert, *Generał brygady Stanisław Franciszek Sosabowski 1892–1967*, Warszawa 2012

Stanisław Sosabowski był jedną z wybitnych postaci spośród niezwykłego pokolenia Polaków, nie tylko marzącego o wolnej niepodległej ojczyźnie, ale także gotowego na wielkie dla tej idei poświęcenia. Z tej generacji wywodziło się wielu wybitnych żołnierzy, dowódców, polityków i działaczy społecznych, którzy budowali II Rzeczpospolitą, w 1939 roku stanęli w jej obronie, a następnie walczyli o odzyskanie utraconej niepodległości. Droga życiowa i dokonania gen. bryg. Stanisława F. Sosabowskiego sprawiają, że śmiało można o nim powiedzieć, iż był jednym z najwybitniejszych i najbardziej ofiarnych żołnierzy Wojska Polskiego. Generał Kazimierz Sosnkowski, naczelny wódz w la-

tach 1943–1944, we wstępie do publikowanych wspomnień generała napisał o nim: *Generał Sosabowski posiadając swe własne zdanie, umiając go bronić w sposób twardy, niekiedy nieco szorstki, rozumie, że ten rodzaj postępowania tylko dopomóc może rozsądnemu przełożonemu do podjęcia trafnej decyzji. Z chwilą jednak, gdy decyzja zapadła i rozkazy zostały wydane, generał Sosabowski staje się lojalnym i sumiennym ich wykonawcą. Surowy i wymagający dla siebie samego, żąda też wiele od swych podkomendnych; ojcowski i sprawiedliwy w osądach swych i karaniu, umie pozyskiwać zaufanie i miłość żołnierzy, tak skłonny płacić sercem za serce. Posiada on ów tajemniczy dar, który zawsze przynosi obfite plony na polu bitewnym – dar nawiązywania węzłów uczuciowych pomiędzy dowódcą a podkomendnymi.*

Zbigniew Moszumański, Stanisław Piwowar, Witold Rawski, *Dyscyplina wojskowa. Rys historyczny ewolucji przepisów dyscyplinarnych*, Warszawa 2012

Pierwszy spójny system dyscyplinarny zaczął obowiązywać w armii rzymskiej. Był on przez wieki wzorem dla władców europejskich. Mimo że ziemie nad Wartą i Wisłą dostały się pod wpływ kultury zachodniej dopiero po upływie 500 lat od upadku Cesarstwa Rzymskiego, również w historii polskiego wojska można dostrzec pewne podobieństwa do rzymskiej praktyki dyscyplinarnej. Polskie warunki kształtowania się wojska i dyscypliny wojskowej miały jednak wiele odrębności, zwłaszcza gdy chodzi o aspekt legislacyjny.

W pracy przedstawiono wybrane zagadnienia dyscypliny wojskowej i ich ujęcie w polskim ustawodawstwie wojskowym. Ukazano też ewolucję przepisów dyscyplinarnych i środków wychowawczych stosowanych w różnych okresach dziejów Wojska Polskiego. Pominięto kwestie kształtowania się wojskowego prawa karnego i funkcjonowania sądownictwa wojskowego.

Wojciech Markert, *Generał broni Władysław Anders 1892–1970*, Warszawa 2012

Trzecia pozycja serii „Dowódcy” wydawanej przez Wojskowe Biuro Badań Historycznych WCEO została poświęcona generałowi Władysławowi Andersowi. Książka, która ukazała się w 120. rocznicę urodzin generała oraz w 70-lecie ewakuacji Armii Polskiej ze Związku Sowieckiego do Iranu jest poprawioną i uzupełnioną wersją szkicu biograficznego opublikowanego po raz pierwszy w 2007 roku.

Władysław Anders był niewątpliwie jednym z najświetniejszych polskich dowódców XX wieku. W sześciu rozdziałach książki przedstawiono kolejne etapy z życia i działalności generała: młodość i walkę o niepodległość Polski, służbę w wojsku II Rzeczypospolitej, dokonania w Związku Sowieckim i na Środkowym Wschodzie, dowodzenie 2 Korpusem Polskim, funkcjonowanie w roli Naczelnego Wodza i przywódcy politycznego. Końcowe fragmenty poświęcono kształtowaniu się legendy bohatera.

Publikacja zawiera też szczegółowy przebieg służby wojskowej Władysława Andersa zarówno w Wojsku Polskim, jak i wcześniej w armii carskiej, a także wykaz polskich i zagranicznych odznaczeń, które otrzymał. Ważne uzupełnienie głównego nurtu narracji stanowi wybór 21 dokumentów archiwalnych związanych z życiem i działalnością generała. Znalazły się wśród nich wnioski o odznaczenia, opinie służbowe, podpisywane przez niego rozkazy, a także adresowane do niego listy. Uwagę zwraca też wydzielona część ikonograficzna, zawierająca przeszło 40 stron zdjęć i ilustracji.

***Order Virtuti Militari*, red. nauk. Krzysztof Filipow, Grzegorz Jasiński,
Warszawa 2012**

Publikacja upamiętnia 220. rocznicę ustanowienia w czerwcu 1792 roku Orderu Wojennego Virtuti Militari, będącego najstarszym i najważniejszym polskim odznaczeniem wojskowym. Książka została podzielona na dwie części. Pierwsza z nich prezentuje zawikłane losy orderu w kolejnych okresach: schyłku I Rzeczypospolitej, Księstwa Warszawskiego, Królestwa Polskiego, powstania listopadowego i styczniowego, II Rzeczypospolitej oraz II wojny światowej. Krótki epilog poświęcono losom Orderu Wojennego po 1945 roku. Część tę kończy zestawienie najważniejszych publikacji dotyczących przedstawionych zagadnień. Druga część zawiera 1–2-stronicowe biografie 60 wybranych kawalerów Orderu Virtuti Militari (każdy biogram opatrzony jest krótką notką bibliograficzną). Omawia też okoliczności udekorowania tym odznaczeniem grobów nieznanego żołnierza w Waszyngtonie, Bukareszcie i Paryżu. Publikację zamyka lista zbiorowości i obiektów (miast, grobów nieznanego żołnierza, jednostek i okrętów) odznaczonych Orderem Virtuti Militari. Mocną stroną publikacji jest niezwykle bogata, obejmująca kilkaset zdjęć ikonografia.

Zbigniew Grabowski, *Powstanie styczniowe*, Warszawa 2013

Publikacja ma na celu zwięzłe, popularnonaukowe przedstawienie losów powstania styczniowego. Ten wielki zryw niepodległościowy zakorzenił się głęboko w historii i tradycji narodu polskiego. Utrwalony w literaturze przez wybitnych pisarzy, zobrazowany wspaniałymi obrazami m.in. Grottgera, Malczewskiego i Gierymskiego, był natchnieniem dla kilku pokoleń Polaków usiłujących wybić się na niepodległość.

Zasadnicza treść książki podzielona jest na pięć części. W pierwszych trzech omówiono kolejno: genezę, przebieg oraz upadek i skutki powstania. Następnie przedstawiono ówczesne wojsko powstańcze. Ostatnią część poświęcono kultywowaniu tradycji tego wielkiego zrywu w Wojsku Polskim.

Główną treść uzupełnia kalendarium najważniejszych wydarzeń oraz bibliografia selektywna. Należy podkreślić, że praca ta jest bardzo bogato ilustrowana mapami, obrazami, zdjęciami uczestników oraz ówczesnego uzbrojenia, a także projektami ubiorów żołnierzy powstania styczniowego malowanymi przez Juliusz Kossaka.